

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра теорії та історії соціології

Кафедра галузевої соціології



РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Масові комунікації та громадська думка

для студентів

| | |
|------------------|--|
| галузь знань | 02 «Культура і мистецтво» |
| спеціальність | 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності» |
| освітній рівень | бакалавр |
| освітня програма | «Комунікації та управління культурними індустріями (з обов'язковим вивчення двох іноземних мов)» |
| вид дисципліни | обов'язкова |

| | |
|---|------------|
| Форма навчання | денна |
| Навчальний рік | 2024/2025 |
| Семестр | 4 |
| Кількість кредитів ECTS | 6 |
| Мова викладання, навчання та оцінювання | українська |
| Форма заключного контролю | іспит |

Викладачі: доц. Марина СОБОЛЕВСЬКА, Геннадій ЧЕРНИХ

Пролонговано: на 20~~25~~/20~~26~~ н.р. Геннадій Черних («28» 08 20~~25~~ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. (_____) («__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Розробники: Марина СОБОЛЕВСЬКА д.соц.н., доцентка, доцентка кафедри теорії та історії соціології, Геннадій ЧЕРНИХ к.соц.н., асистент кафедри галузевої соціології

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри теорії та історії соціології




Володимир СУДАКОВ

Протокол № 17 від 30 серпня 2024 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри галузевої соціології



Ольга БЕЗРУКОВА

Протокол № 15 від 29 серпня 2024 р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол № 7 від «31» серпня 2024 року

Голова науково-методичної комісії



Тетяна ЧЕРВІНСЬКА

1. Мета дисципліни – отримання студентами фундаментальних теоретичних та прикладних знань про природу, структуру, функції сфер медіа та громадської думки, опанування стратегій дослідження масової комунікації та громадської думки.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Вміти працювати з науковою літературою та першоджерелами*
2. *Здійснювати самостійно аналітичну та пошукову діяльність*
3. *Мати навички пошуку та вибору відповідної інформації; дискутувати, представити і обговорювати власну позицію обраної проблематика.*

3. Анотація навчальної дисципліни: Дисципліна спрямована на вивчення та опанування студентами основних понять, проблем та теорій, що сформувались у предметному полі вивчення мас-медіа та громадської думки, ознайомлення з сутністю та функціями масової комунікації в сучасному суспільстві, ефектами та маніпулятивним потенціалом засобів масової інформації, емпіричними методами досліджень в даній галузі знання.

4. Завдання дисципліни спрямовані на формування компетентностей:

- ✓ Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. (ЗК15)
- ✓ Здатність здійснювати ефективні комунікації та розв'язувати конфліктні ситуації у професійній діяльності. (ФК28)
- ✓ Здатність популяризувати культурні продукти та поширювати інформацію соціокультурного змісту, використовуючи сучасні інформаційні та комунікативні технології (ФК36)
- ✓ Здатність спілкуватися з представниками різноманітних галузей знань та видів діяльності. (ФК38)
- ✓ Здатність оцінювати та враховувати плюралізм і різноманіття думок і ефективно спілкуватися із різними аудиторіями. (ФК39)

5. Результати навчання за дисципліною:

| Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність) | | Форми викладання і навчання | Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання | Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни |
|---|--|--|---|--|
| Код | Результат навчання | | | |
| 1.1 | Знати основні теоретичні засади та поняття масової комунікації та громадської думки | Лекція, самостійна робота | контрольна робота, іспит | 15 |
| 1.2 | Знати основні напрацювання та результати досліджень масової комунікації та громадської думки | Лекція, практичні заняття, самостійна робота | дискусії на практичних заняттях, контрольна робота | 15 |
| 2.1 | Застосовувати теоретичні знання у практиці вирішення проблем у сфері досліджень масової комунікації та громадської думки | Лекція, практичні заняття, самостійна робота | дискусії на практичних заняттях, іспит | 25 |
| 2.2 | Вміти працювати з інформацією й даними досліджень масової комунікації та громадської думки | Лекція, практичні заняття, самостійна робота | дискусії на практичних заняттях, контрольна робота, іспит | 20 |
| 2.3 | Використовувати сучасні інформаційно-комунікативні технології, вміти застосовувати методи аналізу текстів і семіотичного аналізу | Самостійна робота, презентація | презентація практичних завдань | 5 |
| 3.1 | Демонструвати навички аргументованого представлення власної думки, компетентної та толерантної дискусії з опонентами. | Лекція, практичні заняття, презентація | дискусія на практичних заняттях, презентація практичних завдань | 10 |
| 4.1 | Здійснювати самостійно аналітичну, | Самостійна робота, | презентація | 10 |

| | | | |
|-------------------------------------|-------------|--------------------|--|
| дослідницьку та пошукову діяльність | презентація | практичних завдань | |
|-------------------------------------|-------------|--------------------|--|

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

| Результати навчання дисципліни (код) | 1.1 | 1.2 | 2.1 | 2.2 | 2.3 | 3.1 | 4.1 |
|--|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|
| Програмні результати навчання (назва) | | | | | | | |
| Збирати та впорядковувати інформацію (ПРН02) | | | | + | + | | + |
| Оцінювати сучасну соціокультурну ситуацію. (ПРН09) | | + | + | + | | + | |
| Знати як застосувати сучасні технології управління людськими ресурсами (ПРН16) | + | + | + | | + | | + |
| Проявляти самостійність суджень та самокритичність у процесі дискусії. (ПРН18) | + | + | | + | | + | |
| Володіти навичками комунікаційних технологій. (ПРН24) | | | | + | + | | + |

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Групова та індивідуальна робота на практичних заняттях: РН1.2, РН2.1, РН2.2 РН 3.1 – 20 балів (12 мінімально балів).
2. Презентація практичних завдань РН2.3, РН3.1, РН4.1 20 балів (12 мінімально балів)
3. виконання КР: РН1.1, РН1.2, РН2.2 – 20 балів (12 мінімальних балів)

- підсумкове оцінювання: письмовий іспит (білет містить два питання) РН1.1, РН2.1, РН2.2 – **40 балів** (20 максимальних балів або 12 мінімальних балів за кожне питання білету).
Мінімальний бал успішного складання (отримання загальної позитивної оцінки) іспиту – 24 бали.

- умови допуску до підсумкового іспиту: для студенток та студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів за критично-розрахунковий мінімум – **36 балів** для одержання допуску до іспиту обов'язковим є повторне складання контрольної роботи.

7.2 Організація оцінювання:

1. Групова та індивідуальна робота на практичних заняттях РН 1.2, РН 2.1, РН 2.2, РН3.1 – теми 1-16.
2. Презентація практичних завдань РН2.3, РН3.1, РН4.1 - теми 5, 6, 7, 12, 13, 14.
3. Кр, РН 1.1, РН 1.2 РН 2.2 – теми 1-16

7.3 Шкала відповідності оцінок

| | |
|---------------------------|--------|
| Відмінно / Excellent | 90-100 |
| Добре / Good | 75-89 |
| Задовільно / Satisfactory | 60-74 |
| Незадовільно / Fail | 0-59 |

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та практичних занять

| № п/п | Номер і назва теми | Кількість годин | | |
|--|---|-----------------|-------------------|-------------------|
| | | лекції | Практичні заняття | Самостійна робота |
| 1. Теоретичні основи вивчення масової комунікації | | | | |
| 1 | Масова комунікація: різноманіття підходів та специфіка її вивчення | 2 | 2 | 6 |
| 2 | Генеза масової комунікації і розвиток медіа. Нові медіа | 4 | 4 | 8 |
| 3 | Теорії масової комунікації: основні ідеї та підходи дослідження | 2 | 2 | 6 |
| 4 | Масова комунікація в сучасному суспільстві. Нормативні аспекти і принципи функціонування мас-медіа. | 2 | 2 | 6 |
| 2. Напрями і методи прикладних досліджень мас-медіа | | | | |
| 5 | Організаційні структури та інституції мас-медіа. Дослідження комунікатора. | 2 | 2 | 6 |
| 6 | Медійний контент. Дослідження змісту масової комунікації | 4 | 4 | 6 |
| 7 | Мас-медіа і громадська думка. Дослідження аудиторії мас-медіа | 2 | 2 | 6 |
| 8 | Вплив мас-медіа. Дослідження ефектів масової комунікації. | 2 | 2 | 6 |
| 3. Громадська думка | | | | |
| 9 | Формування громадської думки: основні теорії та підходи до вивчення | 2 | 2 | 6 |
| 10 | Теорії маніпуляції масовою свідомістю: «вікно Овертона» та «спіраль мовчання» | 2 | 2 | 6 |
| 11 | Механізми маніпуляції громадською думкою через медіа | 4 | 2 | 6 |
| 12 | Роль соціальних мереж у формуванні громадської думки | 2 | 4 | 6 |
| 13 | Лідери громадської думки: інфлюенсери та їх вплив на громадську думку | 2 | 2 | 8 |
| 14 | Криза довіри до медіа та її вплив на громадську думку | 2 | 4 | 6 |
| 15 | Формування громадської думки в умовах дезінформації та фейкових новин | 4 | 2 | 6 |
| 16 | Вплив медіа на громадську думку: сучасні дослідження та методології | 2 | 2 | 6 |
| | ВСЬОГО | 40 | 40 | 100 |

Загальний обсяг *180 год.*, в тому числі:

Лекції – *40 год.*

Практичні заняття – *40 год.*

Самостійна робота - *100 год.*

9. Рекомендовані джерела:

Основні

1. Baran S. J., Davis D. K. Mass Communication Theory: Foundations, Ferment, and Future, Sixth Edition. - Wadsworth, Cengage Learning, 2012. – P. 3-17, 96-126, 138-172, 245-274.
2. Rosenberry J., Vicke L. A. Applied Mass Communication Theory. A Guide for Media Practitioners. Third Edition. - by Routledge, 2022. – P. 4-16, 87-119, 170-190, 247-280.
3. Turow J. Media today: an introduction to mass communication. 3rd ed – Routledge, 2009. – P. 4-34, 80-140, 142-180.
4. Гудзенко О. Посібник до вивчення курсу «Соціологія громадської думки» / О.З. Гудзенко. — Д., 2015. – 24 с.
5. Єнін М. Соціологія громадської думки та мас-медіа: Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни: навч. посіб. для бакалаврів за спеціальністю 054 «Соціологія» / Єнін М.Н., Северинчик О.П. – К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. — 81 с.
6. Іванов В. Основні теорії масової комунікації і журналістики: Навчальний посібник. — К.: Центр Вільної Преси, 2010. — С. 6-32, 52-87, 178-182, 213-219.
7. Квіт С. М. Масові комунікації: підручник / С. М. Квіт. — К.: Києво-Могилянська академія, 2008. — С. 9-29, 42-56, 61-70, 98-102, 117-121.
8. Костенко Н.В. Масова комунікація. / Соціологія. За ред. С. Макеєва. – К., 1998. – С.153. – 180.
9. Мак-Квейл Д. Теорія масової комунікації. – Львів, 2010. – С.14-24, 26-42, 44-66, 67-77, 144-163, 168-177, 249-258, 302-327, 356-370, 410-422.
10. Різун В. В. Теорія масової комунікації: підруч. для студ. — К.: Видавничий центр “Просвіта”, 2008. — С. 16-28, 35-39, 54-65, 188-192. - Режим доступу: http://journalib.univ.kiev.ua/Teoriya_mas_com.pdf

Додаткові

1. Communication Theory & Research. Ed. by Denis McQuail, Peter Golding and Els de Bens. - SAGE Publications, 2005. – P. 53-71, 89-102, 191-205.
2. Watson J. Media communication. An Introduction to Theory and Process. - Macmillan Education, 1998. – 83-99, 207-230.
3. Бодрійяр Ж. Імплозія смислу в засобах інформації // Бодрійяр Ж. Симулякри і симуляція / Пер. з франц. В.Ховхуна. — К.: Основи, 2004. – С.117-128.
4. Больц Н. Абетка медіа / За загал. ред. В. Ф. Іванов; Переклад з нім. В. Климченка — Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2015. — С. 32-40, 78-86, 96-109.
5. Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості. - Львів: Літопис, 2000. – С. – С.190-226.
6. Костенко Н. Медіа-динаміка: тренди і відхилення // Вектори змін українського суспільства . — К.: ІС НАНУ, 2014. – С. 326-348.
7. Костенко Н. Парадигми та фактичності нових мас-медіа // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. - 1998. -№ 1-2. - С. 138-150.
8. Костенко Н. В., Іванов В. Ф. Досвід контент-аналізу: Моделі та практики : Монографія. — К. : Центр вільної преси, 2003. — С. 5-18, 22-34.
9. Луман Н. Реальність мас-медіа. / За ред. Іванова В. та Мінакова М. – К.: ЦВП, 2010 – С. 24-33, 128-136, 137-141.
10. Май М. Медіа-політика в інформаційному суспільстві / Пер. з нім. – К.: Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2011. – С. 37-52, 121-143, 246-260.
11. Медіа. Демократія. Культура / За ред.Н.Костенко, А.Ручки.-К.:Інститут соціології НАН України, 2008.- С. 3-128.
12. Наумова М. Якість та достовірність медіа-контенту як чинники перетікання аудиторії телебачення до інтернет-ресурсів / М. Наумова. – Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences. – 2021. – IX(46). – С. 65-70.
13. Онищенко О. Теорії маніпуляції масовою свідомістю: «вікно Овертона» та «спіраль мовчання»/ О. Онищенко. – Актуальні проблеми політики. – 2022. – Вип. 70. – С.55-60.

14. Перепелиця Н. Вплив психології мас-медіа на формування політичної свідомості: механізми маніпуляції громадською думкою / Н. Перепелиця. - Актуальні питання політології. Регіональні студії. УНУ. – 2024. – С. 139-144.
15. Рудик М. Вплив соціальних медіа на формування громадської думки / М. Рудик. – Вісник Львівського університету. Серія Журналістика. – 2020. – Випуск 48. – С. 198–206.

10. Додаткові ресурси:

1. Система дистанційного навчання факультету соціології Moodle
<https://sociology.elearningacademy.site/login/index.php>
2. Академія Української Преси: <https://www.aup.com.ua/>
3. Детектор медіа: <https://go.detector.media/>
4. Інститут демократії імені Пилипа Орлика: <https://idpo.org.ua/institut>
5. Інститут масової інформації: <https://imi.org.ua/>
6. Інтерньюз Україна: <https://internews.ua/>
7. Центр контент-аналізу: <https://ukrcontent.com/>
8. Проєкт Львівського медіафоруму - MediaLab <https://medialab.online/>